

Bartomeu COLOM i PASTOR, *Els principis de la Llei de Normalització Lingüística a les Illes Balears*, Palma de Mallorca (Obra Cultural Balear) 1987, 67 pp., ISBN 84-398-9494-5.

L'article 3 de la Constitució vigent de 1978 proclama a l'apartat 1 que «el castellà és la llengua espanyola oficial de l'Estat. Tots els espanyols tenen el deure de conèixer-la i el dret d'usar-la» i continua a l'apartat 2: «les altres llengües espanyoles també seran oficials a les respectives Comunitats Autònomes d'acord amb els seus estatuts». L'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears corrobora i concreta el precepte constitucional ja que afirma l'oficialitat de la llengua catalana i de la llengua castellana en l'àmbit territorial de la Comunitat Autònoma. Finalment, la Llei 3/1986 de Normalització Lingüística a les Illes Balears prova d'assolir el mandat de l'article 14 de l'Estatut on es diu que la normalització de la llengua catalana serà un objectiu dels poders públics de

la Comunitat Autònoma. Aquesta llei pretén recuperar progressivament l'ús de la llengua pròpia de les Balears en aquells àmbits en què ha deixat de ser l'eina de comunicació normal. D'aquí la importància d'estudiar els principis que es desprenen del text de la llei.

La Llei esmentada és analitzada per l'opuscle de Bartomeu Colom i Pastor que comentem i que ha estat editat encertadament per l'Obra Cultural Balear dins la seva trajectòria de suport i promoció dels estudis balears.

L'autor és professor titular de Dret administratiu a la Universitat de les Illes Balears i ha publicat amb anterioritat altres treballs sobre la qüestió lingüística, a més d'estudis sobre l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears. B. Colom i altres estu-

diosos del tema del multilingüisme van consolidant un grup doctrinal especialitzat en el Dret lingüístic, la qual cosa és un pas molt important en el camí de la recuperació i normalització de les llengües no castellanques dins de l'Estat espanyol; ultra això, constitueix també l'obertura al Dret públic d'un nou camp d'investigació que no pot ser oblidat en un Estat que es caracteritza per la seva plurinacionalitat.

Pel que fa al llibre, aquest és prologat per Rafael Gómez-Ferrer Morant, catedràtic de Dret administratiu i fins fa poc magistrat del Tribunal Constitucional. El prologuista destaca que en el treball del professor Colom no solament es fa «una consideració puntual dels problemes més importants, sinó que ofereix una visió sistemàtica de la normalització lingüística i dels problemes que suscita»; a més a més, R. Gómez-Ferrer fa ressaltar que l'estudi és estrictament jurídic defugint de ser un discurs motivat per una predisposició derivada del sentiment. A continuació de la presentació, ve l'estudi de la Llei de Normalització que ha estat ja publicat com a article dins de la *Revista Jurídica de Catalunya* (núm. 1 de 1987) encara que amb una finalitat divulgativa diversa a l'actual edició de l'Obra Cultural Balear. Clou el volum, el text de la Llei 3/1986, de 29 d'abril de 1986; de Normalització Lingüística de les Illes Balears, el qual ajudarà els lectors a seguir els preceptes de la llei que són objecte de comentari o citació.

L'estudi comprèn quatre parts diferenciades. En la primera part, in-

troductòria, B. Colom tracta de la necessitat i justificació de la Llei, de la seva naturalesa jurídica i també fa esment del principi d'igualtat entre les dues llengües oficials a la Comunitat Autònoma. En la segona, analitza els diferents àmbits on la llengua catalana ha de ser especialment protegida i potenciada segons el tenor de la llei. En la tercera, comenta sumàriament el període transitori d'adaptació dels poders públics a la nova legalitat. I en la darrera part, enuncia les conclusions jurídico-polítiques a les quals arriba després de la investigació acurada que ha realitzat. Finalment, el treball es tanca amb una addenda que adverteix de l'admissió a tràmit d'un recurs d'inconstitucionalitat contra la llei balear i igualment dóna notícia de disposicions publicades a fi de posar en pràctica les previsions de la llei en el curs escolar 1986-1987.

El treball d'investigació planteja dos temes que despertem gran interès per la repercussió jurídica i política que poden tenir. En concret, ens referim, d'una banda, a l'anàlisi del caràcter oficial de les llengües catalana i castellana i, de l'altra, a la distribució competencial dels títols normatius sobre la matèria lingüística entre el poder central i la Comunitat Autònoma Balear.

Sobre el primer tema, l'autor entén que el ciutadà no pot allegar el desconeixement d'una llengua en les relacions amb l'Administració, quan aquesta llengua ha estat declarada idioma oficial. Aquesta opinió ha estat recentment rebutjada per la doctrina del Tribunal Constitucio-

nal en les Sentències 82, 83 i 84 de 1986 sobre la constitucionalitat de les Lleis de Normalització basca, catalana i gallega. Cal mostrar no solament el nostre acord a la crítica de les contradiccions que s'entreveuen en les sentències del Tribunal Constitucional, sinó també la nostra conformitat a la coherent argumentació que l'autor aporta en aquest examen específic. Segons el professor Colom, una llengua oficial és un vehicle de comunicació en i entre els poders públics i en les relacions dels particulars amb els poders públics; a més, afegeix l'autor, que el criteri delimitador de l'oficialitat és el territori, coincidint d'aquesta manera amb la doctrina constitucional. També censura el Tribunal Constitucional perquè no explicita la raó segons la qual la possibilitat d'allegar el desconeixement deriva del deure de conèixer una llengua i no de la seva oficialitat. Finalment, considera amb altres especialistes que estem davant d'una «càrrega» i no d'un «deure», de tal manera que el ciutadà no patirà cap coerció, però sí els desavantatges que podrien esdevenir del seu desconeixement.

Sobre el segon tema, que tracta de la relació entre les competències centrals i balears sobre la matèria lingüística, l'autor fa una anàlisi detallada aprofitant els àmbits d'aplicació de la llei de normalització i escaiteix els punts de connexió entre la competència de la Comunitat Autònoma i la del Poder central. D'aques-

ta manera, estudia la incidència que té la Llei de Normalització Lingüística en l'àmbit dels poders públics que pertanyen a l'organització institucional de la Comunitat Autònoma o que actuen en el territori d'aquesta. Així, doncs, la Llei afectarà les institucions i l'Administració balears, l'Administració local, la perifèrica i la judicial amb seu a la Comunitat Autònoma. Seguidament, dedica la seva atenció a extreure els principis de la Llei pel que fa a l'ensenyament i assenyala el grau de competència en aquesta matèria per part de la Comunitat balear. Així mateix, tracta d'establir la divisió competencial sobre els mitjans de comunicació. Finalment, fa esment de la tasca que tots els poders públics han de desenvolupar en la vida social i privada, temàtica que l'autor, segons el nostre parer, no apregona de forma suficient.

En conclusió, l'opinió global que aquest treball ens mereix és molt positiva, ja que mostra la creixent preocupació d'una part de la doctrina pel Dret lingüístic i, allèn d'això, l'estudi és crític amb la jurisprudència constitucional, mantenint una estructura coherent i fonamentada. A més, es tracta d'un «producte normalitzat» que s'afegeix al minso però punyent conjunt d'investigacions que s'ocupen del Dret públic des de l'òptica de les Comunitats Autònomes amb tot el rigor que un estudi jurídic necessita.

Jaume VERNET